

LA CAMPANA DE GRACIA

En Foch: No puc dubtar de la vostra amistat, brau català. Vosaltres heveu ajudat a França, disposeu de nosaltres per ajudar a Catalunya

Una sessió "patriòtica"

Ja hi som. Es a dir, ja hi tornem a ésser. Amb ocasió del debat sobre l'autonomia catalana, al Congrés de Madrid hi ha hagut una sessió d'aquelles que a Espanya en diuen «patriòtiques». L'encarregat del discurs patriòtic amb flors i violes, ha estat el senyor Maura. Altres vegades havien estat En Romero Robledo, En Moret, En Sol i Ortega, En Melquiades Alvarez i l'Alcalá Zamora. No creiem que fent de tenor patriòtic el senyor Maura hagi augmentat gaire la seva glòria.

El discurs del senyor Maura és dolent, allò que es diu dolent del tot. En la part de doctrina constitucional és una desgràcia, i està tot ple de contradiccions. Literàriament, queda jutjat per les dues figures retòriques que són l'ornament d'aquella peça oratòria: la de l'àguila i les plomes, i la de la mare i els germans.

Aquesta darrera figura retòrica, la de la mare (que és la madre patria) i els germans (que són les regions) és de lo més rebregat que hi ha en el jardí de la eloqüència castellana. Repetint-la una vegada més, el senyor Maura ha tingut un èxit apoteòsic. Ovocions, aclamacions, estretes de mà, abraçades. Fins el comte de Romanones, el capdavant del Govern, ha abraçat a l'orador patriòtic.

I el senyor Maura, enternit, ha plorat. Això de plorar en les sessions patriòtiques, ja ho feia el senyor Moret.

No plori, senyor Maura, no plori, encara. Guardi les seves llàgrimes patriòtiques. Potser no està gaire lluny el dia en que el senyor Maura i tots els polítics unitaris hagin de plorar de penediment.

La "Lliga" i la Monarquia

En aquells moments enguinosos més esperançadors de l'estiu de 1917, la «Lliga Regionalista», per duges vegades i amb paraules públiques commina a la Corona amb declarar l'incompatibilitat del règim amb el millorament d'Espanya i l'adquisició de l'autonomia catalana. En aquells dies, En Cambó encara no havia pujat ni les escales del Palau, ni els camins de Covadonga. Una frase va córrer, i és frase certa, d'En Prat de la Ribera, ja gairebé moribond:

—Feu-la la república—parlava amb un diputat republicà—i si és possible que sigui federal.

La «Lliga Regionalista», caigut En Dato, iniciada la fictícia renovació del poder, trencat transitoriament el torn dels partits restauradors, va creure trobaria dins de la monarquia una sol·lució autonomista. Nosaltres creiem que aquesta sol·lució va estar a punt de tenir encarnació, mentre en el repòs d'un despatx o d'una sala, lluita l'enginy polític d'En Cambó amb l'incoherència dels adversaris i la seva competència amb la ignorància. Eren certes les profecies fetes i certs els detalls que es donaren de la futura organització catalana, però quan l'acord clandestí arribà a les clienteles polítiques i al carrer madrileny, foren vençuts l'enginy d'En Cambó i la raó catalana.

I és que els obstacles tradicionals dels vells progressistes rebroten aplicats a Catalunya. Els partits enemics d'ella són exclusivament els monàrquics incondicionals. No ho són ni els socialistes, ni els republicans, ni els reformistes, ni aquelles colles intel·ligents que s'han abtingut d'oferir jurament a la monarquia. La mateixa multitud de la manifestació madrilenya, era monàrquica, i després de cridar per la pàtria, la seva, l'oficial, una i indivisible, anaren a reiterar fidelitat al rei.

La «Lliga Regionalista» fatalment se trobarà davant el dilema d'abandonar el seu principi de l'accidentalitat de les formes de govern o d'insistir-hi, postergant el catalanisme per la reialesa. La monarquia no vol regonèixer la sobeïria catalana, que acceptem totes les democràcies espanyoles. Què deu fer, doncs, el seu oportunisme? Si la força monàrquica se regira contra Catalunya, no és lògic cercar la popular?

Els monàrquics no fan més que persistir en la tradició unitària de les monarquies espanyoles. Els Austries iniciaren les centralitzacions que heredaren els Borbons. Si ara la trenquen la tradició unitària, desferien tota l'història d'Espanya que comença en els Reis Catòlics. Contràriament la tradició republicana és federalista i per això encara que el republicanisme espanyol no senti cordialitat per la causa catalana, forçat a donar-se un programa per a resoldre-la se decanta pel federalisme, reivindicant la seva tradició.

Des del carrer i des del parlament, l'Es-

panya monàrquica respon a Catalunya: *non possumus!* Nosaltres hem estat sempre davant del règim per anacrònic i per unitari. La «Lliga», perdudes les seves esperances, on posarà la seva fidelitat en la monarquia o en Catalunya? Finalment la «Lliga» ha de posar a contribució la seva consciència.

PARADOX

Aquest article fou redactat pel nostre company «Paradox» en la nit del dimecres, quan s'ignorava tota decisió dels diputats regionalistes. Hem estat clarividents. En Cambó, en la sessió del dijous, se va retirar del Congrés amb els seus amics, després d'anunciar cercaria en altre règim, és a dir, en la república, les llibertats que a Catalunya li nega la monarquia.

Ara amb el número a la màquina, no podem fer més que treure una ratlla per a posar un

VISCA LA REPUBLICA!

Els camins

CATALUNYA vol la llibertat. Per a obtenir-la, ha presentat la fórmula de l'autonomia integral, que és la fórmula de la llibertat catalana dins l'Estat espanyol.

Després d'unes setmanes d'optimisme, la decepció ha vingut. Si és veritat que a Madrid estaven disposats a reconèixer l'autonomia de Catalunya, cal dir que posteriorment se n'han desdit.

La manifestació madrilenya de dilluns passat, la campanya de la premsa centralista, el debat del Congrés i moltes altres coses que sabem i no podem dir, ens fan creure que el camí de la solució autonomista del nostre problema està tancat. Amb una inconsciència enorme l'Espanya castellana alça les rescloses del seu fals patriotisme incomprensiu davant el moviment impetuós de Catalunya.

En la mateixa hora que tots els problemes nacionalistes i autonomistes de l'Europa reben una ampla i liberal solució; en el moment en que els pobles saluden amb imensa joia la llibertat reconquerida, a nosaltres els catalans se'ns vol condemnar a seguir vivint sota el jou d'un centralisme xorç, corromput i barbre.

No pot ésser que els catalans ens hi conformem. Aqueixes rescloses que s'alcen davant del nostre ideal, han de desaparèixer ben aviat. És impossible acceptar procediments dilatoris que ja fa massa anys que duren. Volem la llibertat. L'hem demanada, i ens la neguen. Doncs caldrà exigir-la. Això d'ara no pot continuar. Els catalans, si acceptéssim la continuació de l'actual règim centralista, quedariem coberts de vergonya davant el món i davant les generacions futures. És necessari que tots els partits i tots els homes de Catalunya acceptin les responsabilitats greus de l'hora actual, del que ara es faci o es deixi de fer depenen la llibertat i l'esdevenidor de la nostra terra.

Si un camí es tanca, d'altres n'hi ha d'oberts. Després d'una reflexió serena, s'ha de triar el camí que es cregui més adequat. I un cop feta la tria, tots els catalans han de seguir el camí nou, sense violències inútils, però sense por de res.

FULMEN

A les mares espanyoles

QUAN la gent d'esquerra clamaven per una intervenció en la guerra a favor dels aliats les plomes que treballaven a sòu dels alemanys posaren el crit al cel i feren una crida al cor de les mares espanyoles concitant els seus odís contra els insensats que volien vessar la sang dels seus fills.

Naturalment que tota la colla d'escriptors mercenaris que fingia aquella santa indignació, sabia que la intervenció que nosaltres volíem no era la de pendre part activa en la guerra, sinó la d'ajudar moralment als aliats no posant a Espanya, com feien els governs neutrals que patíem, a sota peu dels alemanys.

Erem nosaltres els que, treballant per l'ensorrament del militarisme prussià, anàvem a favor de les mares espanyoles i de les mares de tots els fills que han vist la llum en aquest món. Erem nosaltres; i fins els que creien que devíem intervenir amb les armes en la cruenta lluita, els que volíem acabar per a sempre amb les guerres fraticides. Erem nosaltres els que hauríem dat la nostra sang pels aliats per a fer impunibles en l'avenir nous vessaments de sang.

Ara, vençuda l'orgullosa i despòtica Alemanya, tindran ocasió les mares espanyoles de comprovar qui tenia raó: si els imbecils cridaners llogats pels teutons per a fer campanyes germanòfiles a ral la quartilla, o els desinteressats patriotes que volien lliurar a les generacions futures del sabre alemany. Els resultats que s'obtidran amb la victòria de les nacions democràtiques i civilitzades, seran una prova palesa de que Espanya, per maneixent estúpidament neutral, ha comès una errada que no li perdonarà la Història.

Mentres tant, que escoltin bé les mares espanyoles. Anglaterra, en les pròximes conferències per a la formació d'una Lliga de Nacions, pensa proposar, i estem segurs de que s'acordarà, la supressió del servei militar obligatori. S'hauran acabat les odioses quintes. Els fills ja no tindran d'anar, per força, a ésser soldats.

I aquesta resolució, que omplirà d'alegria el ser de totes les mares, espanyoles o no espanyoles, tindrà d'agrair-se a l'esforç de les nacions aliades que aplastant al militarisme prussià hauran allunyat per sempre l'horrorós fantasma de la guerra.

JEPH DE JESPU

Bon acord

—Ha aprovat l'Ajuntament un projecte referent als lloguers, prohibint fixa quantia superior a la de l'amillament.

Són al projecte contraris set regidors propietaris, però com ja està aprovat tindrà eficàcia aviat, desfent actes arbitraris.

Ara si que podem dir que hauran acabat per fi els abusos inclements que al poble fan certes gents, tot servint-li de butxi.

Davant la necessitat an el pobre han escanyat, fent pitjor que l'usurer: qu'és més que usura? el lloguer robant al poble i l'Estat.

Prò, vaja, si han delinquit, la combina ja ha finit.

—Donem, doncs l'enhonorabona als veïns de Barcelona?

—Ca! Si això que ara us he dit ha passat... allà, a Madrid..

CELITA SIMÓ

Tirant de la corda

El senyor Roig i Bergadà, al sortir de Madrid, va dir als periodistes que anava a Barcelona a passejar-se per les Rambles, on havien de desenvolupar-se aconeximents.

L'ex ministre de Gràcia i Justícia fa suposar amb aquestes paraules, pel moment i les

circumstàncies en que foren presentades que els autonomistes de la «Lliga» es llençarien lo que es diu al carrer si el Govern, fos quin fos, no accedia a lo que tot Catalunya demana.

El senyor Roig i Bergadà s'equivoca, si es que de bona fe va senyalar semblant menaça.

D'aquells botons mascles del any 68 no en tenen a la «Lliga». Gasten cierra-polle-ras.

I així, tot per l'istil. Per fusells, quatre banderetes; i per barricades, unes taules on s'hi serveix l'apet per a commemorar la triomfal passejada per les Rambles i protestar de les garrotades que s'han rebut.

Som un poble d'opereta.

Al comte de Romanones molts el tenen per un polític llest, intrigant, maquiavèlic. Jo el tinc per l'home més càndid de tots els polítics espanyols.

D'aquí que sigui, lo que els castellans ne diuen *el perejil de todas las salsas*.

Ha format part de no sé ja quants ministres i ara darrerament se li encarrega de constituir-ne un. Accepta i quan tothom es creia que havia de topiar amb grans dificultats, davant els vitals problemes que estan per a resoldre, per a trobar gent que volgués seguir-lo, al dia següent es presenta amb la llista del nou ministeri.

Va reunir als seus amics íntims, els de la tertúlia diària, i allí, en el salónet de confiança, tot prenent cafè i saborejant un habano, els hi digué: Os ha arribat l'hora de que tingueu un bon passar per a tota la vida. Aquí van aquestes carteres de ministre. Repartiu-vos-les.

Alguns diran que això és l'obra de un fresc. Jo ho trobo d'una bonhomia encantadora.

Si demà an En Romanones se li oferia la Presidència d'un ministeri de la República, estic segur que acceptaria de bon grat i que a les dos hores ja tindria la llista completa dels nous ministres.

Perquè el comte de Romanones és així. I sinó... al temps.

L'ex federal Salvatella, aquell noi, un temps tan mimat del districte de Figueras, acaba d'ésser nomenat Ministre d'Instrucció Pública.

Mai hauríem dit que les contorsions d'un home es premiessin en aquesta forma.

I no sabem què és lo que puga ensenyar de nou al país, el meu ex correl·ligionari, ministre d'Ensenyança.

Perquè En Salvatella és d'aquells homes que ja ho han ensenyat tot:

Fins l'orella.

Fins la ceba.

ALI JOAN-TONE

Prejudicis

o és estrany que els reaccionaris i altres persones per temperament menys retrògrades, així ignorants com il·lustrades, s'aferrin tan fermament a les velles concepcions mitològiques, a les nocions ensenyades per totes les esglésies i religions, a lo teològic i tradicional; a les explicacions donades, trobades fetes per així dir-ho, de tots els grans problemes que a la coneixença del món se refereixen; a les trascendentals qüestions de la vida i de tot lo existent en general: és lo més fàcil. Realment, la majoria han d'ésser conservadors, tradicionalistes i conseqüentment religiosos, perquè no poden ésser altra cosa. Hi estan fatalment obligats per un cúmulo de circumstàncies que fan necessaris per a sostreure-se'n, un valor, força de voluntat i comprensió tan grans que no és pas estrany que escassegin.

Donada la constitució actual dels pobles en estats quasi tots aristocràtics; amb unes gents superiors, la noblesa fonamentada en la tradició; amb unes institucions religioses secularment dominadores; amb l'imperi del capitalisme, suprema aspiració de tothom, i una ensenyança oficial i per tant general, derivada de tots aquests sistemes i castes que l'han creada a llur satisfacció i arbitri, venint des de l'infantesa dominant les consciències;

un conjunt que ha format un ambient, uns costums i una ideologia arcaics i hereditaris, sostinguts i arrelats per l'inèrcia; què molt, doncs, que la majoria segueixin aferrats a tals coneixements, a tal estat de coses, que no puguin desprendre's d'unes nocions adquirides que els han de semblar tan reals i inequívocues com si fossin absolutes, com si no pogués haver-hi cap més explicació.

D'aquesta falta d'assimilació de les noves concepcions del món i de la vida, que cervells privilegiats de tant en tant donen, rompent motllos vells i idees preconcebudes, basats en l'estudi directe i sota l'única autoritat de la humana raó, se'n pot fer tant de càrrec al fet, com si diguessim mecànic, a la causa fisiològica del procés de destrucció i reintegració d'idees, en que el canvi no es fa pas sense esforç, com a la falta d'intel·ligència o a mala intenció.

Era en son temps d'una dificultat enorme capir les teories de Copèrnic o Galileu; per això foren tan generalment rebutjades, només uns pocs les comprenien; esperits aptes, escollits, capaços de tenir la suficient receptivitat per a assimilar-se-les. El mateix que quan Lamarck va formular la teoria de la influència recíproca, de l'herència i de l'adaptació en que gairebé va passar inavertida durant un bon nombre d'anys, fins que Darwin la va establir definitivament, però que encara avui compta amb forces adversaris, persones que no poden comprendre unes, per elles, estranyes i complicades explicacions del tot contraries a la vulgar creença i a l'ensenyança donada en la majoria de les escoles; i fins savis en cert ordre de coneixements, que la rebutgen a causa de la seva fe; per un prejudici teològic nascut en la mitologia, fantasios i per tant sense cap fonament de veritat; però que el tenen inculcat per llunyanes herències, així l'han trobat fet i ho creuen; només han hagut de variar-lo estrictament indispensable per a no passar per imbècils davant les veritats imposades pel progrés. Precisament, el treball únic de molts ha sigut aquest, anar fent componendes, aportar a corre-cuita materials per a tapar, s.mpre inútilment, els forats que els atacs de la ciència van obrint en el seu edifici tradicional.

Primerament, rebutjen sistemàticament cada nova solució que la ciència dona a una qüestió natural qualsevol, després, vista la impossibilitat de deturar el pensament i el ridícul fracàs que tindrien, de continuar oposant-se a les teories racionalistes, que passat un període de temps més o menys llarg, en definitiva han d'ésser acceptades com a úniques possibles pel món intel·ligent; venen allavors els esforços per a posar d'acord els dogmes amb la ciència, i que, naturalment, sempre han d'ésser aquells els que s'han d'acomodar a aquesta, amb tot el sentiment dels seus partidaris. De aquí ve la tan diferent interpretació que la Bíblia té avui d'altres temps.

Però la dificultat d'assimilar se tota modificació en l'establert, seguirà encara, és del tot humà que així sigui per imposició de la constitució nostra. Solament se guanyarà molt el dia que la fe religiosa, de creències ancestrals, sigui substituïda per la fe científica, de creències racionals, basada en l'estudi rigorós de l'existent.

Més, aquestes innovacions, que són costoses solament de comprendre i acceptar, és precis fixar-se en la capacitat intel·lectual que es necessita per a, sobrepujant-se al medi creat per les mixtificacions bíbliques, explicar-les. Crear hipòtesis insospitades, treure admirables conseqüències, a vegades amb antecedents precisos aportats per l'estudi directe de la naturalesa, d'altres per l'impuls de la raó, per escalonaments lògics amb el sol esforç de la intel·ligència, així en les teories cosmogòniques o en la genealogia de l'espècie humana, en aquesta explicació portentosa de la degradació que va de l'home actual, o millor, del prehistòric, fins a una ignota i rudimentària forma elemental de vida. Genials elucubracions que han necessitat, a més de la saviesa, una admirable heroicitat per a exposar-les davant l'ambient contrari i hostil que devien trobar per part, tant de profans com de gent culta i versada en tal ordre de coneixements, doncs faltava la preparació, la gestació de les noves idees que havien de semblar estranyament estrambòtiques.

Però, en canvi és tan fàcil, tan senzill acceptar lo que ens han ensenyat, lo corrent, lo que s'ha trobat fet i que està a l'alcanç de

qualsevol intel·ligència, puix no s'ha de fer més que creure-ho, que no pot estranyar veure tanta gent docta partidària dels principis rutinàriament establerts, molts d'ells considerats com immutables; i així estalviar-se tot treball de investigació o de penetració comprensiva per a assolir el dels altres, i per conseqüència, haver de lluitar amb les preocupacions profundament arrelades de l'estat present de coses.

En ordre distint i més en general, el mateix succeeix en els actes i fets habituals de la nostra existència; en bona part de les nostres costums; concepte del matrimoni, de la família; diferents aspectes de les relacions amoroses; supersticions i tants altres, en que un cúmulo de velles idees, tenaçment enclavades en el cervell en el decurs de nombroses generacions, ens fan mirar com a absurd i inadmissible totes les modificacions que els esperits més aptes i lliures van introduint.

Actualment, igual significatiu és el cas transcendental de Rússia. Aquí s'ha pogut veure l'exaltació produïda en tanta gent pel moviment que allí s'ha realitzat. Totes les suposicions més descabellades i aterradoros han sigut propalades; s'ha parlat d'enderrocs i desgavells de pobles i estats, com realitzats per una força cega, sense més norma ni guia que l'afany de destrucció, fatalment general i maligne: se n'ha dit el caos rus. No és estrany, no. Com pensar diferent d'un moviment que afectava, en essència, les més antigues normes socials. Com tenir visió clara i criteri prou lliure per a judicar una gesta que va en camí d'enderrocar unes concepcions prehistòriques tan profundament arrelades com són les d'Estat, de Govern i de Propietat. És difícil: de moment per a molts, impossible. És necessari, per una via o per un altra teòricament o pràctica, seguir la llei d'adaptació.

LL. PUJOL MASSAGUER

EL MOT SÍMBOL

Cercava el savi filòleg, constructor d'un diccionari,
la paraula més dolenta, el mot més plè de verí;
la paraula repulsiva, el reneç aspre, arbitrari
que vingués a ésser compendi de covard, lladre, assassí...

Armat de papè i de llàpiz anà a passejar la gana;
va resseguir cent tavernes, passà llista pels encants;
llegí llibres, comprà llibres, vegé a En Juli Vallmitjana,
va arribar-se als barris baixos, feu plantons equidistants.
Eixí a fora a pendre'ls aires; va resseguir la muntanya
de Montjuich, les coves tristes que hi té allí la mala gent;
vegé rucs magres a vora d'unes tendes de campanya,
nierons d'infants gitanos, calderers batent, batent...

Dones descalces, descloses, amb les cabelleres fluixes
arribar amb grans braçades de llenya i vimets robats;
altres fent foc, pelant vimets, brutes, fetes unes bruixes,
movent els cossos gimnastes, llençant mals mots a grapats.

Arribà a casa'l filòleg, passà ratlla a les quartilles
deixant el mot «germanófil» intacte, enter, triomfador.
I l'home fou lliure d'una de les més grans pesadilles,
son pit fruï oratges dolços i es va treure un pès del cor!...

J. COSTA I POMÉS

Se'ns pregal inserció del següent document:

A LA GENTE JOVEN DE UNA ESPAÑA NUEVA

A los trabajadores, a los intelectuales, a los estudiantes, a las madres:

Sonó en la lejanía para ser escuchada por los hombres de buena voluntad la hora solemne de las grandes transformaciones, el momento heroico de las resoluciones salvadoras.

Mientras desde Rusia a Portugal, Europa se remueve en ansia de nueva vida, España tendida sobre el lecho de muerte de un régimen de contagioso envilecimiento agoniza en parálisis de la energía que debe incorporarla a la nueva sociedad de las naciones vivas.

En esta hora suprema debemos ser la gente joven de los partidos de izquierda llamados por imperioso mandato del ideal a significar nuestra presencia, dispuestas las almas a los grandes sacrificios, dispuestas las conciencias a toda vanidad, a todo menagado egoísmo.

Tres apotegmas constituyen el nexo de nuestra unión sagrada. Dignificar la raza bajo un régimen de libertad absoluta que hay que conquistar, la República.

Instaurada la República mantenerla y apoyarla con el esfuerzo de nuestra fe, con el vigor de nuestros brazos. Implantado el nuevo régimen, impulsarlo con nuestra actuación hacia la implantación de las fórmulas del socialismo contemporáneo.

Como anterior y posterior a toda otra actuación, una fórmula, la de la Revolución como medio único de salvar a España.

Los que por el mandato popular han asumido la dirección de los partidos de izquierda, representantes de la verdadera opinión que ansia renovarse, sepan y entiendan que esperamos sus órdenes, dispuestos a todo sacrificio.

Queremos ser en la hora de la lucha, soldados de la Revolución; en la del triunfo, sacerdotes de las ideas; en la de la derrota, reconstituidores de las falanjes deshechas.

Para nosotros sonada la hora de la fuerza, pedimos plaza en las avanzadas de la Revolución; mañana logrado el triunfo, buscaremos sitio en la extrema izquierda de la República española.

Enemigos del estancamiento de las ideas y de los hechos, vemos en la República, un vehículo que nos conduzca a la liberación de las nacionalidades y a la conquista inmediata de mas supremas idealidades.

No articulamos programa hoy; nos faltaría autoridad; nos sobran ilusiones.

¡Jóvenes de las izquierdas, vamos a velar las armas! Los que sienten en su alma ardores de juventud sublimadas de heroísmo, grandezas de idealidad, sentimientos de justicia, ansias de emancipación, algo superior que flota sobre todas las banderas por encima de todas las lindes fronterizas, por sobre todos los partidos y todas las banderas vengán a nosotros y demos la sensación de que por el esfuerzo de nuestros brazos las juventudes de izquierda unidas, mirando al mundo de las nuevas ideas puedan decir:

¡España, levántate y anda...!

Barcelona, diciembre de 1918.

Por las Juventudes radicales adheridas: A. de Borjas Ruiz José Ullé, Ernesto Viladot.
Por las Juventudes del «Partido República Català»: M. Ferrer de Vilches, José Ricart, J. Gili Ferrán.
Por las Juventudes del Partido Federal Histórico: Juan Otter, Vicente Santos, Angel Nicolás.

SONATA XII

ESTIC més content que una esquella i més trempat que un gínjol. Aquesta gran manifestació de Madrid sembla que ens tregui anys de sobre. Hom recorda quan encara tenia esperances i creia en ideals de pàtria gran i lliure que no eren pas precisament l'Espanya gran.

I ves lo que són les coses, roda el món i torna al Born debien els vells; i deixa les estridències, col·labora amb els Governos de Espanya, tracta amb el rei i amb els capítostos de les quadrilles polítiques, administratives i militars per a després, fadigat, fastiguejat, descoratjat tornar a les estridències.

I que no hi ha més remei. Els senyors de Madrid han oblidat que qui no vol creure a la bona mare té de creure a la pell de cabra. I a la pell de cabra hauran de creure. Si no fes una miqueta de pena, faria fàstic veure com quatre males ànimes enganyen a la gent i com quatre ximplets s'enganyen a si mateixos.

Quan sento que ens titllen de separatistes em venen ganes de contestar:

—Ja veurà... si és que hi té molt interès...

Perquè, vaja, la cosa pas a de ratlla. El que una manifestació francament anticatalana vagi al palau del rei d'Espanya i don Anfos (comte avui de Barcelona) surti a saludar als enemics de son comtat, als qui encara que en sa caiguda els arrocegués an voldrien veure'l miserable ells, com vos he dit és fer-ne un gra massa. Lo millor que podem fer davant de tals manifestacions és posar-nos a cantar els «Segadors» i amb la confiança de quan erem joves dir:

«Catalunya triomfant

Tornarà a ésser rica i plena»

I tristos o alegres però segurs del que diem continuar:

«Ara el rei nostre senyor declarada us té la guerra.»

I desseguida:

«Bon cop de falç!

defensors de la terra,

Bon cop de falç!»

Que el sentin fins a lo més pregón de la

llur ànima nostres diputats i senadors, aquest crit de la nostra ànima, i si tenen que romandre a Madrid per a escoltar bacinades dels Alcalás Zamora o Royos Villanueva, que tornin tots, que com a representant de Catalunya hi deixin an En Kindelan el de Roquetes.

I ells que facin, que ens governin com a un poble esclau, com a Cuba, com a Filipines, com al Marroc, com a totes les colònies que ha tingut Espanya. Ells ens diran quan enraonem en nostre idioma:

—Hable usted en cristiano, si és que ens diuen de vostè i no de tu, però nosaltres continuarem amb els nostres Segadors i confiats en lo que abans deiem de que:

«Catalunya triomfant

tornarà a ésser rica i plena.»

Un dia els cridarem

«Endarrera aquesta gent tan ufana i tan soperba.»

Mireu si en tenia de raó; ves quin discurs ha engegat En Maura. Res d'autonomia, res de tractes tan sols, i el Congrés s'ha enyorat de tants aplaudiments i el bandarra d'En Romanones el que ens la tenia de portar anà a abraçar a l'orador i aquest, emocionat, feia el ploricó. Que bonic! Podien fer-se mapar.

Ara si que tots els catalans tenim de cridar: Maura nol dretes i esquerres i la gent del mig.

I després, visca Catalunya!...

Bevem per la seva llibertat.

MORITZ XXX

A don Melquiades

Celebrat orador i discutit funàmbul

Ja ho veus!... Altra vegada, quan ja et creies a dintre, et quedés a la porta del sospirat rebost. S'ha omplert de gent la taula, s'han repartit forquilles, però la teva colla, cucut!... ni un pa a la post.

I bé! D'aquesta estúpida fatalitat política, que amb tanta persistència seguin-te sempre vé, ¿la causa certa i única no saps, pobre funàmbul? Acosta un xic l'orella; jo té l'explicaré.

Et perts per massa cuco; creus sapiguer-la llarga i, per no comprometre't, poses un vel als mots, i així, quan tu et figures, mercès als teus bells quiebros, quedés bé amb uns i altres, quedés en fals amb tots.

¿Ets republicà? Diga-ho. ¿No ho ets ja? Doncs proclama-ho d'un modo que no dongui cap lloc a un mal-entès. Tiris per allà on vulguis, seràs més ben vist que ara, que dius ser les dos coses, i al cap d'avall no ets res.

No ets res, i això et coloca en posició ridícula, perquè, per més que facis el just i el purità, la gent, que't veu la trampa, riu i pensa: Aquest mestre, amb les seves trafiques, lo que vol és sucà.

Nadà i guardar la roba ja no s'usa en política; hi ha que perdre els escrúpols i passà el Rubicón. Tots els que amb menys mèrits, però també amb més barra, han gosat a passar-la, mira ja avui on son

No l'entretinguis, creu-me! Lo que vols ¿no és fer-te home? Doncs vinga el discurs màgic que guardes temps hà al pap. Escala la tribuna, ompla't els pulmons d'aire i, ben alt, crida: ¡Visca... lo que't passi pel cap.

Ho faràs? Jo hi confio, i desde ara et prometo que, en el moment solemne en que ocorreix això, quan vestit de ministre a la pista et presentis, entre els «amics» que't xiulin, el primer seré jo.

C. GUMÀ

ELS NOSTRES PARLAMENTARIS A MADRID

Ni tan sols volen donà la d'En Roig i Bergadà

(Segon i últim episodi de la pel·lícula «Peripèctes d'uns parlamentaris de bona fe que encara creuen que a Madrid ens poden veure.»

II

Els nostres prohoms com ja diguérem es dirigiren tot seguit «au Ritz», que és com diuen les «niñas bien» de la «coronada villa». Després de canviar-se de roba tingueren una reunió preliminar i pocs moments després arribaven a la Presidència.

Foren rebuts pel primer Garcia de totes les Espanyes, el qual feia una cara que, francament, qualsevol l'hauria confós per un vulgar recaudador de contribucions.

En Martí Inglés fou el que més va astorar-se. Ell no havia vist mai el senyor Garcia i va creure's que el President era el que anava més mudat i en lloc de donar la mà a En Prieto la va allargar al porter, cosa perfectament comprensible puix aquell Gimenez o Gutierrez—no's podia dir altra cosa—anava més mudat que l'Hindenburg en temps que al Kaiser totes li ponien.

Però, què feu Inglés? Li va dir En Riera. Si el President és aquest altre. Doneu-li la mà corrents. I l'Inglés que no està per romansos va contestar:

—Aquest és l'amo del tinglado?... Doncs noi, mai ho hauria dit Mentre això passava En Garcia, al veure al nostre incommensurable Pepe Ulled, que més que el representant d'un partit popular i democràtic, semblava un anunci de can Cabot o de can Carreras, tantes eren les joies que lluïa, el va creure el més poderós de tots i li va dir:

—¿Y que me cuenta usted señor Puig?
—El senyor Puig és el senyor, respongué l'Ulled, tot empipat perquè el confonen amb un prohom de «La Lliga». I sense més incidents d'importància el nostre Puig i Cadafalch pronuncià el discurs de reglament sobre l'Autonomia.

En Garcia després de pensar-s'hi molt i fer veure que suava, va contestar en termes que, traduïts al bon català, volen dir lo següent:

«Mireu nois: lo que m'esteu empipant amb les vostres llanes no té fi ni compte. A mi no'm vinguin amb aquests contes, que no m'alcacareu la camisa. Els catalans sou uns pertorbadors que ens veniu a pertorbar la digestió. Aneu a pendre vent, i deixeu-vos d'orgues, si hi penso ja en parlaré amb els meus companys i ja veurem lo que cal fer.

I ara poseu-vos tranquils i feu-vos retratar. I no us hi enfadieu massa que tants com sou farieu apujar la fila i En Garnica tindria més feina puix ja sabeu que ell és l'home de les tasses.

Bon vent i barca nova!
No cal dir que les paraules d'En Garcia Prieto indignen als nostres prohoms.

Cada hu hi dit la seva i En Pich i Pon exclama:
—Això és una rifada! Li està bé a «La Lliga»! Mentre En Lerroux no sigui President i jo no formi ministeri, Catalunya es farà uma.

En Puig no està per res. Tal és son desconsol.
Els parlamentaris se'n van a dinar uns al Ritz i altres, els republicans, al Palace.

Nosaltres anem a l'Ideal Room i després al Colonial a pendre café.

Per tot arrèn es discuteix sobre la petició de Catalunya i per tot arrèn se senten menaces:

«¡Hay que boycotear a esos malditos catalanes! ¡Son todos unos separatistas! ¡Donde se ha visto eso de atentar contra la integridad de la madre Patria!

«¡Ya se acabó esto de comprar paños de Sabadel y beber anís del Mono! ¡Nada de Cataluña... nada!».

I els patrioters com més va més s'indignen i alguns resuciten el projecte de sembrar de sal a Catalunya.

Un accionista de la salitiera de Torrevieja no hi veu de content. Trovem a un amic, fill del districte de Chamberí. No cal dir que es tracta d'un madrileny autèntic «pur sang».

«Vosotros, los catalanes—ens diu—vais por muy mal camino. Os vamos a rendir por hambre modificando el arancel.»

Altra vegada l'aranzel!

—No os compraremos más camisetas de Mataró,

—Ni nosaltres «Mantequilla» de Soria.

—Ni cintas de Manresa.

—Ni tampoc formatge de Burgos; ni xorissos de Calahorra, ni caramels de café amb llet de Logronyo; ni Petrolí Gal... encara que ens tornem tots calvos!

El madrileny s'indignà i trobà que això és anti-patriòtic, puix Castella és Espanya i Catalunya és Catalunya i per lo tant, per ésser bon espanyol es té d'ésser bon castellà i decidit anti-català, perquè el bon madrileny, té un empatx d'articles de *El Imparcial* i certes coses que no li caben a la mollera.

Nosaltres riem una estona i ens despedim dient-li trònicament: «Aya, buenas!».

Els nostres consellers van a l'Acadèmia de Jurisprudència a sentir a En Cambó.

A l'endemà uns tornen a Barcelona i altres es queden a Madrid amb En Puig i Cadafalch.

I el pobre Tenu passa les de Cain perquè així que parla i li notea el «cento» tot són directes e indirectes contra tot lo de Catalunya; però recordant allò de que «brams d'ase no arriben al cel» i a «palabras necias oídos de sordos»; deixem Madrid sense moure mandanga, tot esperant que En Romanones ens dongui l'Autonomia—demà passat... l'altre!—per a que els de Madrid es convensin de que quan «La Lliga» vol... devegades es queda amb les ganes.

I... no sé perquè em sembla que a darrera hora tot acabarà amb un «pasteleo» i tot lo més que ens donaran serà una «Autonomia bien entendida» que

ni tan sols arribarà a la que En Roig vol donà I... ens hauran fet fé els gegants per... quedar-nos com abans!

TENU

REPICS

AQUELL Brabo Portillo, espia i altres coses més, ha sigut llibertat, havent-se revocat el seu procés.

D'aquesta feta els senyors magistrats s'han acreditat de conspicus posant-se a l'altura de un sabatot.

I l'home tornarà a ésser policia, que és lo més trist per als obrers.

Això si els obrers no's cuiden de adobar els desacerts de la Justícia, que tot podria ésser.

Inconsciència centralista

—Perdoneu-los, Senyor, que no saben lo que's fan, ni lo que's diuen.

Coses rares

—Goita, tu, quina cosa més estranya: un ós que fa el burro!

A la manifestació del dilluns, a Madrid, contra l'Autonomia de Catalunya, diu que hi assistiren cent-vint mil persones.

Pot-ser sí. Però els corresponsals tenien que afegir-hi quelcom més.

Els corresponsals havien de dir: «hi assistiren cent-vint mil persones, entre les quals no n'hi havia una sola que sapigués què cosa és Autonomia ni els drets històrics i de capacitat que tenim als catalans per a exigir-la».

En Besteiro ha dit que si les demés regions responen en esperit a les paraules espanyolistes d'En Maura, Catalunya es veurà obligada a separar-se d'Espanya.

Convé apuntar totes aqueixes opinions. Apuntar-les i remarcar-les ben bé perquè els polítics que encara han d'intervenir en el debat no segueixin fent el burro.

Amb llàgrimes als ulls, acabà el seu discurs sobre l'Autonomia catalana el senyor Maura.

Gràcies, senyor Cocodril. Vostè és el que plora; però nosaltres serem els que rebrem les garrotades.

De les darreres sessions del debat trascendental, se'n despren clarament que la majoria de polítics espanyols pensen i obren contra Catalunya.

Lo qual vol dir que a les bones no en treurem res o que haurém d'esperar vint anys més a parlar de autonomia.

O això, o implantar la República, que és el camí més planer i al ensemps la millor drecera.

Derrotada la Mancomunitat a les Cambres espanyoles, als senyors de la *Lliga* no'ls quedarà altre remei que fer-se republicans declarats o passar-se al partit intransigent dels del tot o res.

I que no triguin massa a decidir-se, perquè no hi seran a temps.

Tan bé que li estaria an En Cambó el gorrofrigi.

No digueu, que faria més bona pinta que En Lerroux.

CORRESPONDENCIA

Cavallers: Joan Vidiella (Pinell): Deixi escrita una declaració firmada per vostè i dos amics, entregat-ne còpia a cada un d'aquestos per a que a l'ésser l'hora la presentin al jutge.—F. Bonaventura: Es molt incorrecta.—Xirinola: Pot-ser vagi al ALMANAC CAMPANA.—J. Puig C.: Rebut i moltes mercès.—J. Baulcells Prat: Probablement anirà al calendari. Se'l saluda i grans mercès.—S. Estevanell: No pot anar.—Varios catalanes regenerados: Mentre escriguin el verb castellà ir amb h, no poden considerar-se regenerats.—Un aliadòfil (Agullana): Massa llarga, senyor meu!—Roselló: Dibuixi, dibuixi!—I. S.: No hi cap.—Amadeu Farré i altres: No hi tornarem mai més.—J. T.: No és prou intel·ligible.—I. de la F.: No estem per geroglífics.—A. Fabra O.: Molt defectuós, tot això.—M. C., B. Savalls i J. Massó: No'ns ha sigut possible complaure'ls, per varies raons.

Aviat sortirà

per a 1919

Imprempta LA CAMPANA y LA ESQUETLA, carrer del Olm, número 8.